საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია

დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო

სოციალისტ-ფედერალისტი

პარასკევი ივლისის 1

1921 წ.

№ 68

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 8
ტელ. ფონი 12—29

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ფასი 300 მანეთი

ღრმად დამწუხრებულნი მეუღლე—ივანე, შვილები ალექსი ივანეს (სოსო) ვასილი და პეტრე, და—ვარდიკო და შვილის შვილი კოკი აუწყებენ ნათესავ ნაცნობთ, რომ ოთხშაბათს, ივნისის 29 მოულოდნელად გარდაიცვალა მათი საყვარელი

ელისაბედ (ლიზა) ოქროპირის ასული მელიქიშვილისა

რომლის გამოსვენება მოხდება რკინის გზის სადგურიდან სამლოცველიდან პარასკევს ივლისის 1 დილის 10 საათზე, სიცოცხლეშიც წაასვენებენ დასაკრძალავად კოკის სასაფლაოზე. 1086.

გამგეობა მუშათა კოოპერატივ „ალიანსისა“

ამცნებს, რომ კვირას, ივლისის 3-ს, დილის 10 საათზე კოოპერატივ „ალიანსის“ ბინაზე (ვერის დაღმართი № 12) დანიშნულია კოოპერატივ

„ალიანსის“ საზოგადო კრება.

განსახილველია შემდეგი საკითხები:

1. მუშათა კოოპერატივ „ალიანსის“ გარდაქმნა ერთიულ მუშათა კოოპერატივად.
2. გამგეობის მოხსენება 1920 წლის მოქმედების შესახებ.
3. 1920 წლის ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება.
4. სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1920 წლის ანგარიშების შესახებ.
5. გამგეობის, სარევიზიო კომისიის და მათი კანდიდატების არჩევა.
6. მიმდინარე საკითხები.

კრება ათ საათისთვის თუ არ შესდგა, ერთი საათის შემდეგ ჩათვლება კანონიერად დამსწრე რწმუნებულთა რაოდენობის მიუხედავად. 1081

ტფილისის საერთო განათლების მოსამზადებელ კურსებზე

მიმდინარე სემესტრისათვის სამეცადინოდ ჩაწერა სწარმოებს ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, საღამოს 5—6 საათამდე. დაწვრილებითი ცნობების მიღება შეიძლება კურსების კანცელარიაში—რეალ. სასწავლებლის შენობა. 44

ხელ-ახალი რეგისტრაცია.

სოც.-ფედ. სარ. პარტიის დრ. მთავარი კომიტეტის დადგენილების თანახმად, მთელ საქართველოში უნდა მოხდეს წევრთა ხელახალი რეგისტრაცია.

ტფილისში რეგისტრაცია იწყება ივნისის 27-ს და დასრულდება ივლისის 1-ს. ამ ვადაში ყოველი წევრი ვალდებულია გამოცხადდეს რეგისტრაციოდ თავის უბანში ქვემოდ დასახელებულ პირთან. (წარდგენილ უნდა იქნეს ძველი პარტიული ბილეთი და შევსებული სარეგისტრაციო ბარათი. ამ ბარათების მიხედვით დაურიგდება წევრებს ხალი ბილეთები).

ჩაწერა შეიძლება:

1. „სოც.-ფ.“ რედაქციაში—სერ. ამაღლობელთან დილის 9—2-მდე.
2. პარტიის ცენტრალურ ბიუროში—საღამოს 7—10-მდე.
3. ფაეტონის უბანში—აგრაფინა იაშვილთან 2—6-მდე (ახალი ბებუთოვის, № 6).
4. მეორე უბანში (მთაწმინდით)—ვანო დუშურაშვილთან, საღამოს 5—8-მდე (ფეოდესიევის ქ. № 44).
5. ვერის უბანში—პარტიულ ბიუროში საღამოს 6—8-მდე. (ოლდას ქ. № 20).
6. ჩუღურეთში—დავ. მელიაშვილთან საღამოს 5—7-მდე (ამატუნის ქ. № 21).
7. რკინის-გზის მთავარ სახელოსნოში—გიორგი სოლოღაშვილთან, სახარატო ცეხში დილის 8—2-მდე.
8. ავლაბარში—პარტიულ ბიუროში საღამოს 6—8-მდე (კახეთის ბოლოდანი № 5).
9. ნაძალადევში—გიორგი სოლოღაშვილთან, საღ. 4—6-მდე (ბრეგეტოვის ქ. № 220).

დანარჩენი უბნებისათვის გამოცხადდება ცალკე.

10. მე-9 უბანი—სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ლიტონის განყოფილების მდივანი ელიაშვილი. 9—2-მდე. ჩერქეზოვის ქუჩა № 36 საღ. 4—5-მდე.
11. ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთა ცენტრალურ კომიტეტში (რვანე დუმბაძე 9—2-მდე.

საგანგებო საორგანიზაციო სამეული.

კომუნისტური ინტერნაციონალი

(დასასრული *)

როგორც ავღნიშნეთ, საერთაშორისო ომის დასაწყისში დასრულდა ფაქტიურად მეორე ინტერნაციონალის არსებობა. ომი მხოლოდ საბაბი იყო მეორე ინტერნაციონალის კრახის გამოსაცხადებლად; ის თავისი შინაგანი ბუნებრივი სიკვდილით გარდაიცვალა იდეური და ორგანიზაციული კრახი მეორე ინტერნაციონალისა შინაგანი ავადმყოფობის შედეგი იყო და ომმა ეს პროცესი დააჩქარა. დღეს ამ გახრწნილების გარშემო კვლავ თავს იყრიან იმპერიალისტების მონა-მორჩილები და სცდილობენ ადადგინონ სამკვდამოდ ბედისაგან განწირული ორგანიზაცია. მაგრამ მათი მოქმედება უშედეგოა და ევროპის რევოლიუციონერმა პროლეტარიატმა მათ დიდი ხანია ზურგი შეუბრუნა. ძნელია იმ ორგანიზაციის გამოცოცხლება, რომელმაც თავისი თავი თავისივე ხელით ჩასდვა არყოფნის სამარეში. მეორე ინტერნაციონალის დღევანდელ რაინდებს დღეს ეს არყოფნის ბეჭედი ამშვენებთ.

ომის პროცესში იდეურად და პოლიტიკურად მკვდარ მეორე ინტერნაციონალის მემარცხენე ფრთამ მოინდომა ცი[illegible] ინტერნაციონალური [illegible] მუშათა წრეებში. ამ კო[illegible] მნი[illegible] შენელობა ჰქონდა [illegible] ფაქტიკულად ბევრი [illegible] ყოლია და იდეური [illegible] ბდერებოდა. განსაკ[illegible] რევოლიუციის შემდ[illegible] მოკვდნენ: მემარჯვ[illegible] ლისტებისა თავის ძ[illegible] ბრუნდნენ, ზოგნიც [illegible] ციონალს შეეფარნ[illegible] ნებში. მემარცხენე [illegible] ელს რუსეთის კომუნისტებთან ერთად შეჰქმნა მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალი, რომელიც არსებითად განსხვავდება ძველ ინტერნაციონალისაგან თავისი იდეური მთლიანობითა და ორგანიზაციული სიმტკიცით. კომუნისტური ინტერნაციონალის რევოლიუციონური ლირებულება განუზომელია. (კომუნისტური ინტერნაციონალი საერთაშორისო რევოლიუციონური მოძრაობის შტაბია და მის გარშემო იკრიბებიან საუკეთესო რაზმები პროლეტარული მასების. კომინტერნმა მსოფლიოს ყველა მხარეებში და კუთხეში გააბა თავისი ორგანიზაციის ქსელები და თავის დროზის ქვეშ შემოკრიბა თეთრი, ყვითელი ტ შავკანიანი რევოლიუციონერები. აღმოსავლეთის ხალხთა გამოფვიძება და მათი საერთო რევოლიუციონურს მოძრაობაში ჩაბმათ მთრიგ საკითხს შეადგენს კომინტერნის ხელმძღვანელებისათვის და ამით ახალი ხანა იწყება მსოფლიო რევოლიუციონურ მოძრაობის ისტორიაში.

მაშინ, როდესაც ჩვენ ნათლად ვხედავთ მეორე ინტერნაციონალის მიმდევართა დაშლასა და შეკვირებას, ამის საწინააღმდეგოთ პარალელურად ვითარდება, მტკიცდება და მრავალ-რიცხოვანი ხდება კომინტერნი რაზმი. გასულ წელში ეს ზრდა კოლოსალურს ციფრებში გამოიხატა. კომინტერნის პირველ კონგრესზე მოსკოვში 1919 წ. მონაწილეობა მიიღო მხოლოდ 14 პარტიამ და ორგანიზაციამ. მეორე კონგრესზე და ესწრო დაახლოებით 35 ერის წარმომადგენელი. მესამეზე მოწვეულია 55-ზე მეტი ერის წარმომადგენელი და 70-დი ორგანიზაციები და პარტიები. აქ იკრიბება ფაქტიურად მთელი მსოფლიოს მუშათა წრეების წარმომადგენელნი. კომინტერნის დაარსებიდან მხოლოდ ორმა წელმა განვლო და ისეთი გამარჯვებები და წარმატებანი მოიპოვა ამ ხნის განმავლობაში, რომელიც დირსია აღნიშნულ იქნეს მსხვილი ასოებით მისი ისტორიის ფურცლებზე. მაგრამ კომინტერნის ზრდა არა ორგანიზაციათა რიცხვის გამრავლებაში გამოიხატა, არამედ ამ ორგანიზაციათა წევრების გაძლიერებაში. ამ მხრივ სამი დიდი წერტილია აღსანიშნავი: ტური (საფრანგეთი, ჰალე (გერმანია) და ლივორნო (იტალია). ამ სამმა ცენტრმა ევროპის დიდი სახელმწიფოების დაგვანახა დიდი იდეიური ზრდა კომუნიზმისა ევროპაში. საფრანგეთის სოციალისტურ პარტიის კრებაზე კომუნისტებმა მიიღეს დაახლოებით 70 პროც. წარმომადგენელთა ხმებისა და დღეს მის გარშემო შემოკრებილია 130 ათასზე მეტი მუშა, რეკონსტრუქციონალისტებმა (ლონგეს ჯგუფი)—22 პროც. რეფორმისტებმა—8 პროც. გერმანიაში დამოუკიდებელთა კონგრესზე ჰალეში კომუნისტებმა დიდის ხმის უმეტესობით გაიმარჯვეს და 450 ათასი მუშა შეუერთდა კომუნისტურ პარტიას. იტალიაში ჩვენ სხვაგვარ მდგომარეობასთან გვაქვს საქმე. აქ გამარჯვებულ წილად ხვდა სერატის ჯგუფს, რომელმაც მიიღო 98 ათასი მუშის ხმა კომუნისტებმა—60 ათასი, რეფორმისტებმა 14 ათასის. არსებითად სერატი კომუნისტურს პლატფორმაზე სდგას და მხოლოდ არ ეთანხმება კომუნისტებს 21 პირობაში და მოითხოვს ერთგვარ ავტონომიას იტალიისათვის. ეს საკითხი განხილულ იქნება მესამე კონგრესზე.

როგორც ავღნიშნეთ მესამე კონგრესის სხდომა ერთი კვირაა რაც დაიწყო; ჯერ ჯერობით წინასწარ ამ კონგრესის მოლვაწეობას არ შეეხებით, ავღნიშნავთ მხოლოდ შემდეგს; კონგრესს სამი დიდი საკითხის განხილვა მოუხდება განსაკუთრებულის ყურადღებით. ეს კითხვებია: 1) როგორი პირობები არის შეჰქმნილი ომის შემდეგ მსოფლიოში, არის თუ არა ობიექტიური და სუბიექტიური პირობები სოციალური რევოლიუციის დღესვე განსაკუთრებულად. შეიქმნა ერთგვარი სწორნასწორი და მშვიდობიანი განსყოფილება. როგორც გადმოგვცემდენ პრესაში ეს კითხვა წამოყენებულ იქმნა გერმანიის (ლევი) და იტალიის (სერატი) ჯგუფებისაგან. კომინტერნის აღმასრულებელმა კომიტეტმა ამ გარემოებას სერიოზული ყურადღება მიაქცია და წინასწარი მზადებით ცდილობს მსოფლიოს ეკონომიური და პოლიტიკური ვითარების ნამდვილი სურათები გადაუშალოს კონგრესის წევრებს. ეს საკითხი მრავალ მხრივ საინტერესო და საყურადღებოა. ამ მხრივ კონგრესის ოქმების გაცნობა ყველა დაინტერესებულ პირთათვის აუცილებელი ხდება.

მეორე საკითხი ღრმათ არის დაკავშირებული პირველ კითხვასთან: როგორი უნდა იქნეს პრაკტიკული სამოქმედო გეზი კომინტერნისა: რევოლიუციონურ-აქტუალური, თუ საპროპაგანდო და მომზადებითი. თუ მსოფლიოს დღევანდელი ვითარება არ იძლევა შანსებს რევოლიუციის გასამარჯვებლად და კაპიტალიზმის ძალთა მობილიზაცია შედარებით ძლიერის ტემპით ვითარდება მაშინ კომინტერნის პოლიტიკა დღევანდელს პირობებში პროპაგანდისა და მომზადების ხასიათის შინაარსს მიიღებს. თუ ამის საწინააღმდეგო მომენტებთან გვაქვს საქმე, ნათელია აქტუალური ბრძოლის მეთოდებია და საშუალებებს გამოიმუშავებს. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ მსოფლიოს დღევანდელ მდგომარეობა და ის ობიექტური პირობები, რომელიც შეიქმნა კაცობრიობის წინაღმა, რევოლიუციონურ მოძრაობის უღიდესს საფუძველს წარმოადგენს და მსოფლიოს ერთად ერთი მხსნელი გზა სოციალურ რევოლიუციით არის შესაძლებელი.

მესამე საკითხი, რომელიც ჩვენს ყურადღებას იპყრობს, ეს არის კომინტერნის დამოკიდებულება სერატისა და მის მსგავს ჯგუფებთან. 21-მა პირობებმა ძლიერ დააფრთხო კომუნისტურად ზომიერი ჯგუფები და ისინი დაჯინებით მოითხოვენ ერთგვარ ავტონომიურ უფლებების აღდგენას. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ეს საკითხი ღირსი არის ყურადღების და გადასინჯვის. რევოლიუციის განვითარების ინტერესები და მიზან შეწონილობა მოითხოვს არ დაფრთხენ და არ ჩამოშორდენ კომინტერნის საერთო გეზს ის ჯგუფები, რომელნიც პრინციპიალურად იზიარებენ მის პლატფორმას. სერატის გვერდით უდგას 98 ათასი მუშა და მათ ასე თუ ისე გადახრას არსებითი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო რევოლიუციისათვის. ჩვენ ამითი არ გვინდა არც დისციპლინის საკითხი შევარიგოთ და არა კომინტერნის პლატფორმა გაეხადოთ რევიზიის საგნად, ვფიქრობთ მხოლოდ რომ 21 პირობის მუხლები ამ რევიზიას არსებითად მოითხოვენ და ეს მეტათ სასარგებლო იქნება კომინტერნის ერთიანობის ზრდისათვის მთელს მსოფლიოში.

კომუნისტური ინტერნაციონალის განუზომელ მნიშვნელობას საერთაშორისო რევოლიუციის პროცესში ვერ ერთი გულწრფელი და ნამდვილი რევოლიუციონერი ვერ უარყოფს და ვფიქრობთ, ყოველი მთგანი მოვალეა ხმა მაღლა სთქვას:

გაუმარჯოს კომუნისტური რევოლიუციის წითელ გენერალებს.

ნ. ხუნდაძე.

*) იხ. „სოც.-ფედ.“ № 98.

საგზაო საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარეს

ქართველ ტყვეების და რუს ქვეშევრდომთა, მოთავსებულთა ქალ. რიაზანის ბანაკში.

თხოვნა*)

ქართველი სამხედრო ტყვეები და რეგისტრაციით დატუსაღებულნი, ორ წელზე მეორე თვეა რაც ქალ. რიაზანის ბანაკში იძულებითი სამუშაოებზე ვართ. ტყვეებმა გზიდან, რამაც გასტანა სრული ორი თვე, ბევრს დავაბარეთ მოეხსენებინათ ჩვენი ტყვეების შესახებ; გზაშივე ვინახულეთ საქართველოს მთავრობის ყოფილი მისიის წევრნი, რომ-

*) ვბეჭდავთ თხოვნას შემოკლებით როგორც მთხოვნელნიც სწერენ ძიღებული ზომები უშედეგოდ დარჩენილა. მთავრობის თავმჯდომარემ ხელმეორედ მოახდინა განკარგულება ტყვეების დაბრუნებისათვის. ეხლაც გვგონია რომ მთავრობის თავმჯდომარემ უმჯობესია „ოგანგები კაცი გაგზავნოს რიაზანში. ასეთივე ზომა უნდა მიეიღოთ იმ ქართველ ტყვეების და ავადმყოფ ებს შესახებ, რომელნიც რუსეთის სხვა და სხვა ქალაქში არიან. რედ.

მეტნიც შემოგვპირდენ, რომ ჩასვლის უმალ მოვახსენებთ ჩვენს უკანონო ტანჯვას, და უსათუოდ გზიდან დაგაბრუნებთო, დაბრუნების მაგიერ ციდის ტანჯვა-წვალებითა, მთლად თითქმის ტიტველ-მშიერნი, რადგანაც გზაში ჩვენი ვაგონი დაიწვა და ლეღის შობილები დავრჩით, მთლად შიგ დაგვიწვა, თუ რამე გვებადა, ჩამოვედით ქ. რიაზანში.

მრავალ გზას მივმართეთ ანალოგიურ თხოვნებით ჩვენს მისიას და სრულუფლებიან წარმომადგენელს მოსკოვში, მაგრამ დღემდის არავის არავითარი უპასუხია არ მოუქცევია. ასეთი მივიწყება ჩვენი, როდესაც, როგორც რუსულ გაზეთებიდან წავიკითხეთ, რომ თქვენ გამოგიცხადებიათ ამნისტია, გამოგიციათ დეკრეტი ტყვეების განთავისუფლების შესახებ და ამ. ცხაკაია საქვეყნოდ აცხადებდა მოსკოვის გაზეთებში—საქართველოდან რუსის ჯარს არც ერთი ტყვე არ წაუყვანიაო, რადაც გაუგებრობას იწვევს. დავიწყება და უუარადებობა დატოვება ისეთ ქართველებისა, რომელთაც არაფერი ამბადიათ ფულათ, მთლად ტიტველნი არიან—მეტად გულსაკლავია. გგნ. ახმეტელაშვილმა სული დალია, ბევრნი საავადმყოფოებში წვანან.

უარადგენობა ჩვენი წარმომადგენლისა მოსკოვში მიზეზია ჩვენი ამოდენა ტანჯვისა და განთავისუფლებისა, აქვე ამომეფთის მისიან მოაბერეა საბეგნის ყველა თავის ტყვეების განთავისუფლება, ჩვენ კი ლამის სული ამოგვხდეს. თუ საჭიროა ჩვენი ოცდაათ კაცის ტყვეების მუშაობა და მხურვალი სიამოვნებით მივიდეთ ყოველგვარ სასჯელს ჩვენ სამშობლოში.

დარწმუნებულნი ვართ, რომ თქვენ მიერ ყოველი ზომაა მიღებული ჩვენი განთავისუფლების შესახებ, ძაგრამ კვლავ ვიგულისხმოთ თხოვნით მიიკეთ შეაფერი დირექტივები საქართველოს სრულუფლებიან წარმომადგენელს ჩვენი განთავისუფლების შესახებ. აუცილებლივ საჭიროა დაავალოთ ჩვენ წარმომადგენელს ან თვითონ ვინმე გამოგზავნოს ქ. რიაზანში და ადგილობრივ დაწესებულებებიდან მიიღოს ნებართვები, თორემ ზორიდან წერა აქ არაფერს აკეთებს. ამიხეზე ადრე ჩვენ გვითხრეს, რომ ბრის გასაკარგულები საგუბერნიოს განსაკუთრებულ კომიტეტში ქ. რიაზანში ქართველების განთავისუფლების შესახებ, ძაგრამ ეს სიტყვები განთავისუფლეს, ჩვენ კი ბმასაც არავინ გვაძლებს.

თქვენს ქომაგს და დახმარებას სასწრაფო ხასიათით უნდა ჰქონდეს, თორემ ამრიგად ქცეული უსამართლოდ დატანჯული ხალხი ძთლად დაეცემა სულითაც და უბედურებას ეგეგვიახ. იმედი გვაქვს ჩვენს თხოვნას სასწრაფოდ მიაცემთ გახსოვიელებას და დაგვიხსნით დაუმსახურებელ წამებიდან. ქართველ ტყვეების და ოეგისტრაციით გამოგზავნილების გარდა, აქვე ამიან რუსები, რომელნიც ეროვნებით, ოჯახობით და ცხოვრებით დაკავშირებულნი არიან საქართველოსთან, ამათი თხოვნაც ის არის, რომ იბუამდგომლოთ რუსეთის მთავრობის წინაშე, რათა ეს პირნიც გაუშვეტ ელნი იყვნენ და გამოგზავნილნი თქვენს განკარგულებაში. ამიან ისეთი რუსებიც რომელნიც მსახურებდნენ საქართველოში და ჩარიცხულნი არიან საქართველოს ჯარების თადარიგებში; ამიან ასეთივე პირნი ოსებიც. ამათი ბედი ამასთანავე ზედ გრთვის.

სიი ქართველ ტყვეებისა: 1) ჰავეავაძე გენერალი, 2) თავაძე პოლკოვნიკი, 3) ცაგარელი პოლკოვნიკი, 4) ახმეტელაშვილი სვიმონი, 5) ძამაცაშვილი—ოეგისტრაციით, 6) მეიფარიანი—ოეგისტრაციით, 7) ძმინარაშვილი რაუდენ, 8) ერისთავი სილოვანი, 9) იშხნელი კონსტანტინე, 10) ჩარუ კონსტანტინე, 11) ავალიშვილი კოტე, 12) ავალიშვილი ალექსანდრე, 13) ქუსლიშვილი გიორგი, 14) ლორთკიფანიძე სერგო, 15) ანტენი ალექსანდრე, 16) მაჩავარიანი დავით, 17) ჭეიშვილი პოლიკარპე, 18) ზენგელია აკიპანი, 19) ახსაბაძე გიგა, 20) ამაბაძე ალიბეგ, 21) ყურაშვილი სტეფანე, 22) ბოდენიძეშვილი დიმიტრი, 23) ბოთაძე გიორგი, 24) სურვილაძე იოსებ, 25) ციციშვილი პავლე, 26) მირიანაშვილი მიხეილ, 27) კოპალეიშვილი ვარლამ, 28) ბილეფა ხიკადრ—ოეგისტრ., 29) ინალიშვილი ილია—ოეგისტრ., 30) გეტმანსკი ვასილი, 31) მიგვეგვი სტეფანე, 32) ბერსამია—ოეგისტრაციის, 33) ციკლაური—ოეგისტრაციით, 34) ჯალაგანია—ოეგისტრაც.

ქართველი ტყვეების მონდობილებით

ლადო ცაგარელი.

4 თებერვალი 1921 წ.

† გრიშა ჩაჩავა

კვლავ მსხვერპლი...

განა არა კმაროდა ჩვენი პალიკო ბეშკენაძე? არ კმაროდა ნაღვა ტურაბელიძე?

ეხლა კიდევ ჩვენი ახალგაზრდათაგანი შეიწირა სიკვდილის ლმერთმა... მხოლოდ გუშინ მივიღეთ ცნობა, რომ ბათუმში ზღვაში ბანაობისას დაღუპულა.

საუკეთესო წლები სიყმაწვილისა, ლაღობისა, გულწრფელი გატაცებისა და ადმფრთოვანებისა ერთად გაგვიტარებია, ერთად გვიმუშავია და გვიზრდია, ერთი მიზნისათვის, ერთი იდეისათვის, ერთი დროშის ქვეშ.

სამი ძალზაზი სიცოცხლე, სამი ჭაბუკი, ლამაზი სულით, ლამაზი გრძნობით, ზნეობით. სამივე სტუდენტი, სამივე თითქმის ერთად, ერთ დროს განწირულნი...

განსვენებული უკანასკნელად მე 6 კონფერენციის დროს ჩამოვიდა ტფილისში. აქ ვიაბეთ უკანასკნელად. უნდოდა გადმოსვლა ბათუმიდან, სადაც მასწავლებლად წავიდა გასულ წელს, რადგან საზვალეება არ ქონდა ტფილისში წამოსულიყო სწავლის გასაგრძნობად. უნდოდა მაგრამ... ბედმა სხვაგვარად შეატრიალა მისი ცხოვრების ჩარხი.

იგი ოცნებობდა აქ მუშაობაზე... მას ღრმად სწამდა მუშათა კლასის გამარჯვება. ამ იდეის გარშემო იყო მისი მუშაობა დაწყებული მოწაფის სკამიდგან.

სამივეს კარგად იცნობდა ქუთაისის ახალგაზრდობა, ალბათ იგი დასტირის ეხლა სამივეს საფლავს...

ჩვენ გვიხდა ვიყოთ მის საფლავთან მოწიწებით მდგარი და უკანასკნელი სალამი უთხოთ მათ.

ჩვენ გვწამს და გვჯერა, რომ ის დროში, რომელიც ქართველი ერის ინტერესთა ანარეკლზე ალიმართა, რომელიც გამოჩენდა საქართველოსთვის დასნეულებულმა და საქართველოსათვის დაპლეკებულმა ანჩილმა, ის დრომა, რომელსაც არა ერთი და ორი წელიწადი ვემსახურებოდით ერთად, გვწამს, რომ იფარიალებს თავისუფალ საქართველოს თავზე და ამ რწმენით, ჩვენი საერთო სანუკვარი იდეისა, მთელ იჩენენ ძალღონით ვემსახურებით და ამით მოვიხდით ვალს შენს წინაშე ძვირფასო ძეგობარო..

გულ დათუთქული შენი მეგობრები: ხერგო ანაძლობელი, ლადაში გელოვანი.

მცხოვანი მუშა დიმიტრიდ კილაძე

ამა ივნისის თვის ზუა რიცხვებში თბილისში ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა უძველესი და მცხოვანი ასორ-ათეზყობი მუშა დიმიტრიდ კილაძე. ჩვენ აქ არ შევეხებით, მის ძალიან პროფესიონალურ ხიბს, განვითარებულ ტალანტის ცოდნას, მის ახალ სტილს შემოტანილს ქართულ ბეკვდითი ლიტერატურის ტექნიკაში და სხვას. ამის შესახებ მისი ნეკროლოგში უკვე ადნიშნა ჩვენმა სახალხო მოღვაწე-მეფიგნობარმა ზ. ჭიპინაძემ. ჩვენი სურვილია ალვნიშნოთ ახლოდან მუშა დ. კილაძის პოლიტიკური მრწამსი მის შემოქმედებაში.

განსვენებული მუშა დიმიტრიდ კილაძის მსოფლხედველობის ის მომენტი ღირს შესანიშნავი, როდესაც საერთოდ მთელს რუსეთში და კერძოდ საქართველოში, დაიწყო მუშათა კლასის დიდი მოძრაობა. ეს ის ძრძნტი იყო, როდესაც საერთოდ სოციალისტური იდეოლოგიის საქმიანობას გარკვეული ფერი ეთეული სახე არა ჰქონდა და მხოლოდ თეორიულ ფარგლებში ემწყვდეოდა.

ამ ხანაში მუშათა კლასი სულიერ გონებრივად ახლოდან ბროშიურა-პროკლამაციებით იკვებებოდა. მისი მოკლე ლოზუნგი იყო—8 საათის სასუშაო დღე, გაუმარჯოს სოციალიზმს და ძირს ბურჟუაზიულ პოლიტიკური მსოფლმხედველობაში ამის გარეშე მუშის გონება ვერ იკვერიტებოდა. იგი არ იყო გარკვეული და ზედმიწევნით გამორკვეული თავის პოლიტიკურ მრწამსში და ლოზუნგებში მან არ იცოდა თუ რა უნდა დასდებოდა საფუძვლად სოციალიზმს. იგი არ იყო დარწმუნებული იმაში—დღეს რომ დამარცხდებოდა ხვალ გაიმარჯვებდა. მუშათა კლასის გათვითცნობიერების ჩამორჩენას და გონებრივ დაქვეითებას მაშინ ხელს უწყობდა საქართველოში ეგრედწოდებული „ვესამე დასი" ქართველი მარქსისტებისა. დიმიტრიდ კილაძე ამ ფანატიკოსთა რიცხვს არ ეკუთვნოდა. ამ საერთოდ გაურკვეველ პოლიტიკურ ცხოვრების ასპარეზზე დ. კილაძემ ირჩია სწორი მეორე „გზა სოციალიზმისაკენ, სწორედ ის გზა, რომელშიაც ქართველ მარქსისტები სწორედ მაშინ გამოვ[illegible] როდესაც საქართველომ ერ[illegible] თავისუფლება მიიღო და ქართველ[illegible] სახელმწიფო დამოუკიდებლად [illegible]. მანამდე კი დ. კილაძ[illegible] „ურწმუნო თომებმა" ბევრი მსხვ[illegible] შეიწირეს.

დ. კილაძე ალიარებდა პრინციპს სოციალიზმ-ფედერალ[illegible]

მან ეს შეგნება [illegible] სწორედ იმ ორივე-დარეკვის ხანაში, [illegible] საქართველოში ახლ[illegible] [illegible] ალიარდა და ფეხს იდგამდა [illegible] ორეულის არჩილ ჯორჯაძის [illegible] სოციალისტური პარტია. [illegible] ბი და ენერგია იყო [illegible] თავის და მით უმეტეს [illegible] ბზას აცდენილ[illegible] ძალიან ძნელი იყო [illegible] მუშას ელოვნული [illegible] ვინაიდან მაშინ ერ[illegible] „ზოვინიზმად [illegible]

ასოთ ამ[illegible] ილაძე, რომელიც [illegible] ქართველ[illegible] ტამბაში [illegible] ლებაში [illegible] „უცნობის ფურცელ[illegible] [illegible] ბულ [illegible] ვანო მეტედლიშვ[illegible] [illegible] ეზიარა [illegible] ალამაზ[illegible] [illegible] ლიზმ-[illegible] [illegible] ეს [illegible] ბოდნ[illegible] [illegible] ნულ[illegible] [illegible] ოვნულად შ[illegible] [illegible] ბ[illegible] [illegible] ბ[illegible] [illegible] ბ